

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

пддау
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного
управління та адміністрування

**Студентський науковий гурток
«Територія науки»**

ЗБІРНИК

матеріалів наукових досліджень
молодих учених кафедри публічного
управління та адміністрування
«ТЕРИТОРІЯ НАУКИ»

Жовтень 2024 року

м. Полтава

Територія науки: Збірник матеріалів наукових досліджень молодих учених [кафедри публічного управління та адміністрування] Полтавського державного аграрного університету. Жовтень 2024 р. Полтава, ННІ ЕУПІТ ПДАУ, 2024. 62 с.

Видається з жовтня 2018 року

Виходить щорічно

Відповідальна за випуск: Шупта І.М. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Редакційний колектив не завжди поділяє думку авторів.

У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована молодими ученими.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

©ПДАУ 2024 рік

ЗМІСТ

Атеєв О. Ю.	ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	4
Бардіна А. О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ОРГАНАМИ ВЛАДИ ДЛЯ ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	7
Житченко І. І.	ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ НА РІВНІ ІНФОРМУВАННЯ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ	10
Нікітченко С. М.	ОСНОВНІ СТРЕСОРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	15
Івер А. О.	ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	18
Нечитайло А. М.	ЦЕНТРИ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ЯК ПРОСТІР ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДЛЯ НАДАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ПОСЛУГ ІЗ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ	21
Нікітченко С. М.	АЛОРИТМ СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ТА ВИМОГИ ДО ПРИМІЩЕННЯ	24
Андрєєва Л. М.	СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ВЛАДИ	28
Григорович М. О.	РОЗВИТОК СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	34
Жук Л. А., Трофименко В. Я.	ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В НІМЕЧЧИНІ	39
Бутко М. О.	РОЛЬ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ	42
Тур М. А.	БОРТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	44
Іценко А. І.	УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ	47
Малько М.О, Булат В. Є.	ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	50
Головченко Я. О.	ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСТВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	53
Кулаков Д. П.	РОЛЬ КОМУНІКАЦІЇ У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	56
Чут Д. Р.	УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ	59

Олександр Юрійович Атеєв,
магістрант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ефективність взаємодії органів влади з громадськістю залежить від рівня їх інформаційної відкритості. Основою довіри суспільства, створення їх позитивного іміджу та належних умов до залучення громадськості до процесу прийняття рішень є саме відкритість органів публічної влади у підготовці та прийнятті рішень [1]. В результаті цього відбувається формування політики їх розвитку, спрямованої на сталий розвиток територій і задоволення потреб громадян.

Важливою складовою забезпечення участі громадян у прийнятті управлінських рішень органів влади є наявність електронних сервісів. Продовження воєнних дій на території України, змушує багатьох українців і надалі покидати свої домівки. Тому можливість скористатися онлайн-сервісами з будь якого куточку світу є досить важливою.

Миргородська громада входить в сотню громад України з найвищим цифровим рівнем [2]. Незважаючи на це, громада продовжує розвиватись, збільшуючи при цьому кількість зручних онлайн-сервісів. Це забезпечує своєчасну подачу інформації громадськості про основні наміри міської ради та забезпечення їх реальної участі у вирішенні проблем місцевого рівня. З цією метою в Миргородській міській раді створені необхідні платформи різних форм та рівнів громадської участі. Основна мета застосування онлайн сервісів в роботі органів влади – це посилення взаємодії між владою та громадськістю, збільшення прозорості, мінімізація корупції та підвищення рівня довіри.

На офіційному веб-сайті Миргородської міської ради [2] функціонує платформа «Smart City». Це свідчить про ефективне впровадження електронної

демократії в досліджуваному органі місцевого самоврядування. На сьогоднішній день платформа «Smart City» налічує 18 онлайн-сервісів. Основні з них: «ЦНАП», «Business Lab Миргород», «Записи в дитячий садок», «Запис до сімейного лікаря», «Релокація бізнесу», «Бюджет громади», «Транспорт онлайн», «Моя школа», «Відкрите місто», «Як відкрити бізнес», «Консультації з громадськістю» та інші. З початком війни створений сервіс «Релокація бізнесу», в якому представлено наявність нежитлових приміщень, складів чи земельних ділянок для можливості релокації бізнесу.

Миргородська міська рада впроваджує зручні та прозорі публічні онлайн-сервіси платформи «Smart City» для громадськості так бізнесу і тим самим навчає своїх громадян користуватись новітніми технологіями. В результаті цього, громадськість отримує якісний, прозорий та відкритий онлайн-сервіс, органи влади – оптимізовані процеси та як наслідок суттєву економію часу, суспільство в цілому – мінімізацію корупційних ризиків, більш ефективно та підзвітне врядування.

Портал Business Lab Миргород є одним із успішних прикладів цифровізації. Портал переміг у грантовому конкурсі програми міжнародного співробітництва «EU4Business: Відродження, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» для спільного фінансування Європейського Союзу та уряду Німеччини [3].

Myrhorod Business Lab містить інформацію про історичні етапи та культурну спадщину Миргородської громади: санаторно-курортні заклади, заклади розміщення й харчування, інвестиційний паспорт та стратегію розвитку громади, земельні ділянки й будівлі, які можуть бути цікавими для потенційних інвесторів, крафтові підприємства тощо. Цей зручний навігатор громади спрямований на створення комфортного інформаційного середовища. Успішна його реалізація сприяє розвитку громади, бізнесу та туризму.

Починаючи з 2016 року у Миргородській міській раді реалізовується програма «Місто активних громадян». Вона створена з метою активізації та посилення місцевих ініціатив, втілення їх практичних проєктів, які сприятимуть

покращенню якості життя та залученню громадськості до активної участі в процесах розвитку ради. Основні напрямки використання коштів під час реалізації програми «Місто активних громадян» у Миргородській міській раді»: благоустрій вулиць міста та зон відпочинку, організація дозвілля (за умови дотримання безпеки громадськості), розвиток велоінфраструктури, покращення екологічної ситуації у місті, розбудова, збереження та відновлення історично-культурної спадщини та інші суспільно-корисні соціальні проекти.

Максимальна сума грантових коштів програми «Місто активних громадян» складає 30 тис. грн. Членами конкурсної комісії програми «Місто активних громадян» є представники об'єднань громадян, громадської ради, депутатських комісій та основних відділів міської ради, інспектори сектору по роботі з органами самоорганізації населення [2]. Загальний обсяг коштів співфінансування ініціативною групою складає 15 % від загальної вартості проекту. Відібрані членами конкурсної комісії проекти мають право реалізовуватись лише на території громади.

Отже, рівень інформаційної відкритості взаємодії Миргородської місцевої влади з громадськістю можна визначити як високий. На офіційному веб-сайті ради є достатньо інформації про її діяльність, закріплені дієві електронні сервіси реалізації прав доступу громадськості до процесу управління та отримання необхідних державних послуг в режимі онлайн.

Список використаних джерел:

1. Горбата Л. П. Інформаційна відкритість як принцип діяльності органів публічної влади. *Інвестиції: практика та досвід*, 2018. № 3. С. 125 – 130. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2018/28.pdf
2. Офіційний сайт Миргородської міської ради. URL: <https://myrgorod.pl.ua/>
3. Розвиваємо малий та середній бізнес в Україні. *EU4Business. Україна*. URL: <https://eu4business.org.ua/>

Бардіна Анастасія Олегівна,
магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ОРГАНАМИ ВЛАДИ ДЛЯ ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Органи публічної влади активно використовують соціальні мережі як важливий канал комунікації з громадськістю, враховуючи їхню доступність, інтерактивність і можливість охоплення широкої аудиторії. Соціальні мережі пропонують різноманітні інструменти, які дозволяють органам влади не лише інформувати громадян, але й отримувати зворотний зв'язок, залучати до обговорення та забезпечувати прозорість своєї діяльності. Це сприяє активній участі громадян у політичних і соціальних процесах [21].

Основним інструментом взаємодії є офіційні сторінки або профілі на платформах, таких як Facebook, Instagram, X (Twitter), YouTube. Вони слугують джерелом достовірної інформації, де громадяни можуть знайти актуальні новини, анонси подій, законодавчі ініціативи та відповіді на запити. Офіційні сторінки забезпечують прозорість діяльності органів влади та дозволяють будувати довіру до них. Важливою характеристикою таких сторінок є можливість сегментувати аудиторію за регіональним чи тематичним принципом, забезпечуючи таргетований підхід до поширення інформації.

Функція прямих ефірів, доступна у Facebook, Instagram, YouTube, дозволяє проводити брифінги, прес-конференції, громадські обговорення в реальному часі. Це дає можливість громадянам отримувати інформацію «з перших вуст», ставити запитання та отримувати відповіді онлайн. Організація таких заходів створює відчуття відкритості та залучення громадян до процесу управління [2].

Соціальні мережі надають інструменти для проведення опитувань та голосувань. Наприклад, у Facebook та Instagram можна створювати інтерактивні

запитання у постах або сторіз, а також використовувати функцію опитувань у Telegram-каналах. Такі інструменти дозволяють владі дізнаватися думку громадян щодо важливих питань, зокрема місцевих ініціатив чи змін у законодавстві.

Інноваційним інструментом є чат-боти, які використовуються у Facebook Messenger або Telegram. Вони допомагають автоматизувати відповіді на запити громадян, інформувати про послуги, розклад роботи установ чи процедури подання документів. Наприклад, такі чат-боти можуть допомагати громадянам знайти найближчий центр надання адміністративних послуг або отримати базову консультацію.

Платформи соціальних мереж надають можливість запускати таргетовані рекламні кампанії, орієнтовані на певну аудиторію. Органи влади можуть використовувати ці інструменти для поширення важливої інформації, наприклад, про вакцинацію, громадські слухання або державні програми. Таргетинг дозволяє досягати конкретних груп населення за віком, місцем проживання, інтересами.

Візуальний контент, такий як відео, фото, інфографіка, має високий рівень залучення аудиторії. Інфографіка ефективно доносить складну інформацію у простій формі, наприклад, статистичні дані або покрокові інструкції щодо отримання державних послуг. Відеоролики пояснюють складні реформи, демонструють результати роботи або розповідають історії успіху реалізованих ініціатив [3].

Органи влади можуть використовувати геолокаційні мітки для інформування громадян про місцеві події, такі як ремонт доріг, громадські слухання чи відкриття нових об'єктів інфраструктури. Геотеги допомагають зв'язати інформацію з конкретними регіонами, роблячи її більш релевантною для мешканців.

У Facebook, Telegram чи інших платформах органи влади можуть створювати групи та спільноти, орієнтовані на конкретну аудиторію. Наприклад, групи можуть бути створені для взаємодії з мешканцями конкретного району, де

обговорюються питання інфраструктури, благоустрою чи комунальних послуг. Такий формат дозволяє забезпечити цільову комунікацію, де громадяни можуть напряму звертатися до місцевих органів влади.

Короткі публікації у форматі історій (наприклад, в Instagram або Facebook) є популярним інструментом для оперативного інформування громадян. Вони дозволяють подавати новини, анонси чи нагадування у зручному та стислому форматі, який привертає увагу.

Платформи соціальних мереж надають доступ до аналітичних даних, таких як охоплення публікацій, рівень взаємодії, демографія аудиторії тощо. Це дозволяє органам влади оцінювати ефективність комунікації, виявляти інтереси громадян та вдосконалювати інформаційні кампанії.

Органи влади можуть залучати блогерів та лідерів думок для поширення важливих повідомлень серед їхніх аудиторій. Така співпраця підвищує довіру до інформації, оскільки громадяни сприймають лідерів думок як надійне джерело.

Насамкінець, соціальні мережі дозволяють органам влади оперативно спростовувати фейкову інформацію та поширювати достовірні дані. Це особливо важливо в умовах інформаційних криз або маніпуляцій у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Марутян Р. Соціальні мережі як виклик національній безпеці. *Асоціація розвитку та безпеки*. 2012. 15 березня. URL: http://www.dsaua.org/index.php?option=com_content&view=article&id=154:2012-03-15-21-44-19&catid=41:2010-09-14-11-24-33&Itemid=74&lang=u

2. Чуприна Л. Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : збірник / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; [редкол.: В. Попик та ін.]. Київ, 2015. Вип. 41. С. 54-68.

3. Борисенко Ю. В. Особливості використання потенціалу соціальних мереж у процесах формування мережових систем місцевого розвитку. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2017. № 2 (58). URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2017/25.pdf

Ірина Ігорівна Житченко,
*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ НА РІВНІ ІНФОРМУВАННЯ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ

Одним із головних принципів громадянського суспільства, які сформовані на основі демократії, є громадська участь, а саме дійсна можливість населення відкрито та гласно висувати свої ідеї, висловлювати свої погляди на проблемні питання, відстоювати як свої інтереси так і інтереси мешканців своєї громади для того, щоб мати вплив на діяльність органів місцевого самоврядування.

Основне завдання залучення населення до процесу ухвалення рішень органами місцевими влади полягає у тому, щоб ознайомити громадян з діяльністю органів місцевого самоврядування, перспективними планами та проблемами місцевого значення, які потребують вирішення. Для виконання даного завдання органи місцевого самоврядування мають виконувати низку заходів: пряме спілкування (тобто органи місцевого самоврядування, їх посадові особи мають особисто комунікувати та взаємодіяти з громадянами, в свою чергу, мешканці також мають підтримувати зв'язок та взаємодіяти між собою); спілкування за допомогою використання різних інформаційних технологій (тобто це може бути комунікація влади та громадян за допомогою офіційного сайту чи телеграм каналів, тощо); непряме спілкування (відбувається через засоби масової інформації, тобто пресу, радіо та інше) [1].

Слід зазначити перелік головних функцій суб'єктів громадської участі: вплив на суб'єктів державно-управлінських рішень, продуктивне вирішення наявних проблем та питань населення, об'єднання громадян та їх взаємодія при вирішенні управлінських проблем [2].

Базовими формами громадської участі є інформування населення, проведення опитувань та прийомів громадян, громадські слухання, формування

робочих груп для опрацювання та підготовки рекомендацій для ухвалення рішень, тощо [2]. За допомогою використання даних форм можна ефективно вирішувати проблеми місцевого значення, адже у даному процесі беруть участь мешканці, які зацікавлені у покращенні умов їх життя та розвитку територіальної громади в цілому.

Для демократичного суспільства дотримання принципів відкритості та прозорості у функціонуванні органів місцевого самоврядування є базовою умовою зміцнення громадської участі. Слід зауважити, що дотримання даних принципів надає можливість населенню вільно спілкуватися з посадовими особами органів влади, проводити спільно з ними заходи, та застосовувати відкриту інформацію з метою результативної участі у процесі ухвалення рішень місцевого значення [3].

Зокрема, принцип відкритості та прозорості функціонування Сергіївської сільської територіальної громади Миргородського району Полтавської області забезпечується за допомогою надання можливості мешканцям громади отримувати та переглядати інформацію щодо діяльності територіальної громади.

Згідно Статуту Сергіївської сільської територіальної громади є кілька основних форм реалізації місцевого самоврядування територіальною громадою: громада реалізує право у формі місцевих виборів, проведення консультативних опитувань та різних формах участі населення у розробці і ухваленні рішень органами місцевої влади і самоорганізації населення; основними формами участі мешканців територіальної громади у процесі підготовки і ухваленні рішень органами місцевого самоврядування є громадські слухання, збори мешканців, громадські ініціативи, електронна петиція, громадські роботи, органи самоорганізації населення; вищими формами є місцевий референдум та вибори [4].

Регламентом Сергіївської сільської Ради [5] значна кількість завдань щодо оприлюднення діяльності ради покладена на секретаря ради, зокрема, організація підготовки сесій ради, питань, які будуть винесені на розгляд, забезпечення оприлюднення проектів рішень ради згідно із ЗУ «Про доступ до публічної

інформації», забезпечення оперативного передання інформації щодо прийнятих рішень до виконавців та громадян, організація контролю за їх реалізацією, своєчасне висвітлення рішень прийнятих радою відповідно до Закону України, також оприлюднення рішень ради та документів, що створені у процесі функціонування ради, і інформації про регуляторну діяльність територіальної громади в цілому.

Варто зауважити, що згідно Регламенту пленарні засідання, засідання постійних комісій та інших комісій ради є відкритими і гласними. В свою чергу, відкритість засідань передбачає безперешкодний доступ засобів масової інформації, присутність запрошених громадян та мешканців у встановленому порядку. Гласність засідань гарантується через проведення під час засідання зйомки, звукозапису, та шляхом офіційного висвітлення прийнятих рішень ради на офіційному сайті територіальної громади чи оприлюднення на сторінці у соціальних мережах [5]. Записи сесій та постійних комісій Сергіївської сільської територіальної громади мають можливість переглянути зацікавлені особи, адже вони знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті громади.

Розглядаючи Сергіївську сільську територіальну громаду, можна зазначити, що здебільшого діяльність ради оприлюднюється на офіційному сайті територіальної громади – <https://sergiyvaska-rada.gov.ua/>. На сайті територіальної громади у відкритому доступі знаходиться вся інформація про діяльність ради, її статут, паспорт, інвестиційний паспорт, наведені плани соціально-економічного розвитку, наявні звіти, програми розвитку, проекти рішень, розпорядження сільського голови, рішення сесій, записи сесій та постійних комісій, тощо. Звіти про діяльність Сергіївської сільської територіальної громади та її керівника відбуваються систематично, вчасно та у відповідності до встановлених законодавством вимог. Новини щодо діяльності Сергіївської сільської територіальної громади також опубліковують у соціальній мережі Facebook.

Основними засобами масової інформації в територіальній громаді є: офіційний сайт, сторінка в Facebook (на сторінку підписані майже 3,2 тис. читачів, у 2023 році кількість читачів складала 2,4 тис.), новини Сергіївської

громади – офіційний Telegram-канал та Viber-канал; ютуб канал Сергіївської громади (рубрика «Ведення особистого селянського господарства»).

На офіційному сайті територіальної громади також наявна вкладка електронні консультації та опитування. Варто зазначити, що в Сергіївській сільській територіальній громаді електронні консультації з громадськістю мають право ініціювати громадяни, представники громадських об'єднань, громадських рад, благодійних організацій, органів самоорганізації населення та інші. Перелічені суб'єкти мають можливість ініціювати електронні консультації через направлення листа чи шляхом створення електронної консультації на вебпорталі. Сергіївська сільська рада проводить дані консультації через платформу «Е-консультацій» e-dem.ua. Повідомлення та детальну інформацію щодо проведення електронних консультацій оприлюднюють на офіційному сайті територіальної громади або на сторінці у соціальній мережі. Також відомості про ініціювання, планування та реалізацію консультацій, акти прийняті за підсумками консультацій висвітлюються на вебпорталі електронних консультацій. На офіційному сайті створено вкладку «Електронні консультації та опитування» з посиланням на портал «Е-консультації». Також для продуктивного проведення електронних консультацій проведено навчання працівників.

Щодо громадських обговорень, то за період 2023-2024 року Сергіївська сільська територіальна громада неодноразово їх проводила, зокрема, відносно перейменування вулиць; з метою дослідження і підготовки питань з перейменування сформовано комісію з перейменування назв топонімів. В межах проекту «Людський вимір» проведено 3 діалогові сесії, в рамках проекту «Не залишити нікого осторонь» було обговорення з питань розробки Програми відновлення Сергіївської сільської територіальної громади.

Залучення населення до процесу формування політики проводиться через участь зацікавлених громадян у процесі прийняття рішень місцевого значення. Громадяни мають можливість бути присутніми, зокрема на сесіях Сергіївської сільської ради або на засіданнях постійних чи тимчасових комісій, та

висловлювати свої думки під час засідань. Слід зауважити, що до процесу підготовки та прийняття рішень місцевого значення також можуть бути залучені представники громадських організацій.

Таким чином, участь громадськості у діяльності органу місцевого самоврядування з однієї сторони допомагає зменшити соціальні і політичні ризики, з іншої – встановити, з'ясувати і відстоювати інтереси та погляди населення. У діяльності органів місцевого самоврядування, громадська участь надає можливість брати до уваги різні соціальні, екологічні фактори, допомагає мінімізувати ризики через взаємодію влади та населення при прийнятті та виконанні управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Хабарова Т. В. Громадська експертиза діяльності органів державної влади як засада протидії корупції. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/5809/5348>

2. Шмагун А. В. Сутність комунікаційних процесів знаннєвого спілкування як засіб приросту знань у системі державного управління. *Публічне управління та митне адміністрування (правонаступник наукового збірника «Вісник Академії митної служби України. Серія «Державне управління»)*. 2018. № 2 (19). С. 128-133.

3. Нестерович В. Ф. Принципи відкритості та прозорості у діяльності органів державної влади як важлива передумова для утвердження демократії участі. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 4. С. 67-78.

4. Статут Сергіївської сільської територіальної громади. *Сергіївська сільська територіальна громада: офіційний сайт*. URL: <https://sergiyvskara.gov.ua/gromada/statut> (дата звернення: 21.10.2024 р.).

5. Регламент Сергіївської сільської територіальної громади. *Сергіївська сільська територіальна громада: офіційний сайт*. URL: <https://sergiyvskara.gov.ua/11-dokumenty>

ОСНОВНІ СТРЕСОРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Сніжана Миколаївна Нікітченко

магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування

Полтавського державного аграрного університету

ОСНОВНІ СТРЕСОРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Умовно стресори публічних службовців можна розділити на професійні та особисті. Професійні стресогенні чинники – це, ті що пов’язані з професійною діяльністю або безпосередньо стосуються її. Щодо особистих, то вони пов’язані з приватним життям публічного службовця. Детермінантами стресу можуть стати фактори й ситуації, що спричиняють стрес у публічних службовців. Стрес може бути зумовлено через різні причини, чим відрізняється сучасний мінливий і небезпечний світ (рис. 1).

Робота: несправедливі умови праці, високий рівень відповідальності, тривалі робочі дні та нестабільна робота

Економічний стан: фінансові проблеми, борги, втрата роботи чи інвестицій

Стиль життя: незбалансоване життя, недостатня відпочинок, неадекватна дієта і недостатній фізичний рух

Транзиція: зміна місця проживання, роботи, відносин або статусу

Соціальні відносини: конфлікти з друзями, сім’єю або багатою специфікою відносин

Травма та стимулюючі події: травматичні події або регулярна екстремальна діяльність

Мас-медіа: сучасні засоби масової інформації через перенасичення інформацією та постійними негативними подіями

Психологічні фактори: невдачі, депресія, тривога та інші психологічні стани

Персональні характеристики: схильність до стресу, наявність психологічних захворювань чи генетичні фактори

Рис. 2.3. Детермінанти стресу в діяльності публічних службовців, 2024 р.

Зауважимо, що стрес в роботі публічних службовців в умовах воєнного стану є надзвичайно важливою проблемою, що може позначитися на ефективності виконання ним обов'язків, на стані психічного здоров'я працівників та безпеці населення. Воєнний стан, як і будь-яка надзвичайна ситуація, зумовлює зростання стресу серед публічних службовців через наступні чинники:

Висока завантаженість: оскільки воєнний стан призводить до збільшення обсягу роботи, яке державні службовці повинні виконувати, це збільшує рівень стресу.

Нестабільна ситуація: через неочікувані події та нестабільність, що супроводжують часто воєнний стан, можуть зумовити почуття небезпеки та невпевненості.

Особисті проблеми: Воєнний стан може посилити особисті проблеми, такі як сімейні, фінансові та емоційні проблеми, а це в свою чергу впливає на появу стресу серед публічних службовців.

Погана комунікація: недостатня чи неефективна комунікація між керівниками та підлеглими зумовлює підвищення рівня стресу серед публічних службовців.

Недостатнє підтримання: Низький рівень підтримання та підтримки керівниками та колегами провокує появу стресу посадовців.

Перераховані вище чинники можуть викликати роздратування, втому, почуття тривоги, почуття провини, а також й інші неприємні відчуття.

До стресогенних чинників, поява яких була зумовлена війною, належать: підвищена тривожність; порушення сну; страх або паніка під час повітряної тривоги та знаходження в бомбосховищі; страх за власну безпеку; перепади настрою; погіршення пам'яті; зниження рівнів уважності та концентрації; порушення здатності навчатися; зменшення бажання комінкувати з людьми.

Щодо симптоми, які найчастіше помічали у себе посадовці, то це були такі, як: підвищений рівень тривожності, порушення сну, перепади настрою, часті згадування, обговорення пережитих або побачених подій,

зменшення / припинення бажання спілкуватися, спалахи агресії, порушення пам'яті, уваги, здатності виконувати покладені обов'язки, поганий апетит або навпаки переїдання, нічні кошмари (табл. 1).

Таблиця 1

Симптоми, які найчастіше помічали у себе публічні службовці, 2024 р.

Симптоми	Кількість проявів	
	%	випадків
1. Підвищений рівень тривожності	65,00	39
2. Порушення сну	62,00	37
3. Перепади настрою	64,00	38
4. Часті згадування, обговорення пережитих або побачених подій	33,00	20
5. Зменшення / припинення бажання спілкуватися	32,00	19
6. Спалахи агресії	25,00	15
8. Порушення пам'яті, уваги, здатності виконувати покладені обов'язки	48,00	29
9. Поганий апетит або навпаки переїдання	23,00	14
10. Нічні кошмари	20,00	12

Як помітно з даних табл. 1, то найчастіше серед публічних службовців спостерігалися: підвищений рівень тривожності, перепади настрою, а також порушення пам'яті, уваги, здатності виконувати покладені обов'язки.

Таким чином, стрес в умовах війни має місце в професійній діяльності посадових осіб органів місцевого самоврядування. Він є тривалим випробуванням, що позначається на психічному стані, а отже завдає руйнівної дії, що потребує негайного реагування.

А. О. Івер

Науковий керівник:

Т. М. Лозинська, д. н. з державного управління, професор

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі, який швидко змінюється, заклади вищої освіти зіштовхуються з низкою безпрецедентних викликів, таких як глобалізація, зростання конкуренції, зміни в потребах ринку праці та технологічні інновації. Щоб успішно відповісти на ці виклики, ЗВО потребують нових підходів до стратегічного планування.

Різноманітні аспекти стратегічного планування висвітлені у дослідженнях О. Антонюк, Л. Коробович, О. Кратт, Л. Ткачук. Питання інноваційного підходу до забезпечення управління закладами вищої освіти розглянуті в наукових працях В. Демченко, О. Кондур, О. Трубіцина. Питання застосування сучасних методів планування в закладах вищої освіти активно досліджуються О. Бердановою, В. Кашевським, М. Кужелєвим, П. Мавко, В. Плахотнюк, А. Ткачуком, Л. Чандлер.

Інноваційні методи та інструменти стратегічного планування можуть допомогти закладам вищої освіти вивчати свої сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, а також розробити стратегії, які допоможуть їм досягнути цих цілей. Стратегічне планування в українських закладах вищої освіти відіграє ключову роль у формуванні довгострокових цілей та стратегій розвитку. Воно є необхідним елементом успішного функціонування і конкурентоспроможності закладів. Серед сучасних методів та інструментів варто виділити сценарування, картування зацікавлених сторін, SWOT-аналіз, аналіз Портера, збалансовану систему показників (BSC), матрицю BCG [1].

Незважаючи на значну кількість методів, необхідність у новітніх підходах

видається важливою в контексті сучасних викликів. Інноваційні методи та інструменти, такі як дизайн-мислення, сценарний аналіз, кластерний аналіз та стратегічний геймінг, надають можливість гнучкого реагування на змінні умови та адаптації до нових вимог. Вони сприяють виявленню нових можливостей та розробці стратегій, спрямованих на досягнення конкурентної переваги та інноваційного розвитку.

Стратегічне планування вже тривалий час застосовується в Україні, проте деякі плани залишились нереалізованими. Українські ЗВО постійно модернізуються, окремі заклади вже почали використовувати інноваційні методи та інструменти стратегічного планування. Наприклад, Київський національний університет імені Тараса Шевченка використовує метод сценарування для розробки своїх стратегічних планів. Національний університет «Львівська політехніка» використовує метод картування зацікавлених сторін для визначення потреб та очікувань своїх зацікавлених сторін.

На нашу думку, цінним інструментом для формування адекватної системи цілепокладання в рамках стратегічного управління розвитком ЗВО, зокрема у Полтаві, слід вважати SWOT-аналіз. Його інформаційна основа робить його незамінним для визначення ключових проблем у функціонуванні системи вищої освіти, як загальних для всієї України, так і локальних, характерних для Полтавщини. SWOT-аналіз є незамінним при розробці стратегії реформування системи закладів вищої освіти з чіткими цілями та шляхами їх досягнення, а також при обґрунтуванні методів подолання загроз та використання сильних сторін та наявних можливостей.

Застосування SWOT-аналізу в стратегічному плануванні діяльності ЗВО Полтави може допомогти: по-перше, підвищити якість освіти та зробити її більш конкурентоспроможною на світовому ринку; по-друге, збільшити доступність вищої освіти для всіх верств населення; по-третє, підготувати фахівців, які відповідають потребам сучасного ринку праці; по-четверте, зміцнити міжнародну співпрацю ЗВО Полтави; по-п'яте, підвищити імідж Полтави як центру освіти та науки.

Важливо зазначити, що SWOT-аналіз слід використовувати в комплексі з іншими методами, такими як аналіз стейкхолдерів, PEST-аналіз та аналіз сильних і слабких сторін конкурентів. Впровадження дизайн-мислення дозволяє залучати спільноту студентів, викладачів та фахівців до спільної розробки ідей і стратегій. Сценарний аналіз допомагає закладам уникнути ризиків та адаптуватися до різноманітних сценаріїв розвитку подій. Крім того, використання стратегічного геймінгу дозволяє вирішувати складні проблеми шляхом імітації можливих стратегічних ходів та їх впливу на розвиток закладу. Ці інноваційні підходи сприяють формуванню гнучких та ефективних стратегій, які відповідають викликам сучасності [2].

Перед впровадженням інноваційних управлінських практик у ЗВО, необхідною умовою успіху є ґрунтовне дослідження їх інноваційного потенціалу. Саме на основі глибокого розуміння сильних і слабких сторін, ресурсів та можливостей закладу вищої освіти можна приймати виважені управлінські рішення, спрямовані на досягнення чітко визначених цілей.

Інновацій стратегічного планування в українських закладах вищої освіти відкривають шлях до розробки нових, інноваційних навчальних програм, впровадження сучасних методів навчання, інформаційних та комунікаційних технологій. Загалом впровадження інноваційних методів та інструментів підвищують ефективність діяльності ЗВО, вони включають в себе оптимізацію ресурсів, покращення комунікації та співпраці між різними учасниками освітнього процесу, що сприяє переходу до системи результативноорієнтованого менеджменту [3].

Отже, застосування інноваційних методів та інструментів у стратегічному плануванні українських закладів вищої освіти стає все більш актуальним у контексті сучасних викликів та можливостей. Ці підходи дозволяють не лише ефективно реагувати на зміни, але й активно впливати на світовий рівень освіти та науки. Розробка та впровадження інноваційних стратегій є ключовим чинником успішності українських закладів вищої освіти у глобальному освітньому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Трубіцина О., Демченко В. Менеджмент закладів вищої освіти: застосування інновацій // *Соціальна робота та освіта*. 2020. №3. Т. 7. С. 383-393.
2. Онишко С. В., Дем'янчук О. І. Стан та особливості інноватизації методів планування в Україні на місцевому рівні // *Економічний вісник*. Серія: Фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 4. С. 155-165.
3. Пшенична Л. В. Інноваційна парадигма управління як фактор розвитку вищого навчального закладу // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. Вип. 6(32). С. 316-326.

Анна Максимівна Нечитайло

*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

ЦЕНТРИ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ЯК ПРОСТІР ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДЛЯ НАДАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ПОСЛУГ ІЗ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ

В умовах воєнного стану в Україні, коли майже 71% українців перебувають у стані стресу чи постійної тривожності, що суттєво впливає на якість життя та загальний добробут населення, надзвичайно затребуваними стали Центри життєстійкості, тобто певний соціальний простір територіальної громади, що використовується для надання різноманітних послуг із формування життєстійкості, зокрема таких, як:

1. Психосоціальна підтримка. Центр може надавати допомогу в набутті самозарадності для людей, сімей та громад, сприятиме формуванню спільноти, котра підтримує родинам із дітьми, навчатиме та сприятиме взаємодії з організаціями «першого контакту», координуватиме волонтерські ініціативи.

2. Програма «Помічник ветерана», що передбачає роботу фахівців, які забезпечуватимуть допомогу ветеранам через цю програму, тобто підтримка для ветеранів, які переходять від служби в армії до цивільного життя.

3. Безоплатна правнича допомога та консультації щодо працевлаштування.

4. Простір для соціальних активностей, коли облаштовується простір життєстійкості, що використовуватиметься для проведення заходів та зборів громадських організацій спільноти.

З-поміж переваг наявності у громадах таких центрів – насамперед це підвищення соціальної спроможності та єднання спільноти, долучення ветеранів та ветеранських організацій, сприяння розвитку волонтерського руху, а також створення місць для різноманітних тренінгів і заходів. Це велика допомога населенню громад, щоб впоратися зі стресом і тривожністю, що в свою чергу поліпшить якість життя людей. Проте це не лише допомога в подоланні поточних труднощів, однак і робота на майбутнє, бо тим самим ми зменшуємо витрати на розв'язання проблем.

Це сприятиме також і задоволенню громадян програмами підтримки, зміцненню соціальної та політичної стабільності і формуванню єдності та взаємодії в громаді.

Для створення подібних Центрів життєстійкості, необхідно зробити чотири важливих кроки, а саме:

1. Знайти необхідне приміщення, де організувати функціональні зони, забезпечити необхідним укриттям, адаптувати це приміщення під маломобільні групи населення. Зауважимо, що Центр має бути розміщений на першому поверсі та мати власну вхідну групу, котру можна адаптувати, якщо вона не відповідає принципам доступності. Подібне приміщення повинно мати площу від 150 м² та можливість для облаштування в ньому різних функціональних зон, включаючи кімнати для занять, тренінговий зал, кімнати для персоналу, кімнати для відпочинку, дитячу кімнату та туалет. Бажана висота приміщення повинна бути щонайменше 3 м.

2. Організувати функціональні зони, тобто ретельно розпланувати простір для індивідуальних та групових занять, створити комфортний тренінговий зал і забезпечити належні умови для персоналу й відвідувачів.

3. Забезпечити доступним укриттям. Для цього необхідно пересвітитися, що приміщення має належне укриття чи легкий доступ до нього. Забезпечити його доступність для осіб з інвалідністю відповідно до державних будівельних норм. У разі, коли укриття розташоване в іншій будівлі, то шлях до нього необхідно обладнати відповідними вказівниками.

4. Адаптувати приміщення піж маломобільні групи населення, а саме: розглянути можливість пристосування приміщення для різноманітних потреб функціонування Центру.

Таким чином, зіштовхуючись зі стресом, у тому числі через війну, не кожен може самотійно допомогти собі. Проте, турбота про своє емоційне здоров'я є надзвичайно важливою. Отримати безоплатну фахову допомогу та консультації спеціалістів можна буде безпосередньо у своїй громаді, звернувшись до Центру життєстійкості. Звернутися до Центру життєстійкості і отримати там послуги може кожен житель громади.

Список використаних джерел

1. Путівник зі створення Центрів життєстійкості створено урбан-бюро Big City Lab, на замовлення Міністерства соціальної політики, в межах реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я, за фінансової підтримки агропромислового холдинга АСТАРТА-КИЇВ. URL: https://decentralization.ua/https://decentralization.ua/uploads/library/file/900/BigCityLab_Centers_Of_Sustainability__1_.pdf.

Сніжана Миколаївна Нікітченко

*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

АЛОРИТМ СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ТА ВИМОГИ ДО ПРИМІЩЕННЯ

Життєстійкість є важливим ресурсом під час війни. Наразі майже у кожній області України запрацювали або готуються до відкриття Центри життєстійкості. Цей проєкт є пілотним та реалізується в рамках Всеукраїнської програми ментального здоров'я Першої леді Олени Зеленської. Щодо послуг, які надаватимуться в подібних центрах, то це можуть бути, зокрема такі, як психосоціальна підтримка, програма «Помічник ветерана», безоплатна правнича допомога та консультації щодо працевлаштування, простір для соціальних активностей (рис. 1):

Рис. 1. Перелік пропонованих послуг, що надаватимуться в Центрах життєстійкості, проєкт 2025 р.

На цей час долучилися 143 територіальні громади з усієї України, а в планах Міністерства соціальної політики – збільшити цю кількість до 200 громад. Подібні центри вкрай необхідні в нашій країні, де 72 % українців перебувають у стані стресу чи постійної тривожності, що суттєво впливає на якість життя й загальний добробут населення України.

Важливо зазначити, що з-поміж цінностей, що сповідуватимуться в Центрах життєстійкості будуть наступні: товарицькість та повага, безбар'єрність і відкритість, кооперація та координація, безпека, комфорт для відвідувачів і працівників (табл. 1).

Таблиця 1

Рекомендовані цінності, що сповідуватимуться в центрах життєстійкості, проєкт 2025 р.

Цінності	Зміст
Товарицькість та повага	У Центрах не повинна принижуватися гідність відвідувача через оформлення чи організацію простору. Вони повинні бути світлими та оглядовими, а ще – дружнім до дітей та, за можливості, домашніх тварин.
Безбар'єрність і відкритість,	До всіх просторів має бути безперешкодний доступ, що не потребує великих фізичних зусиль, а всі елементи для взаємодії повинні бути доступними для людей з інвалідністю. Комунікація має бути доступною як у вербальному, так і у невербальному форматі.
Кооперація та координація,	Простори повинні забезпечити гнучкість, щоб стати центром для зустрічей місцевих ініціатив і спільнот. Можливість різнофункціонально наповнити приміщень дозволить використовувати їх для різних потреб.
Безпека	Усі елементи простору повинні мати заокруглені кути або розміщуватися таким чином, щоб убезпечити людей від можливості травмуватися. Всі елементи пожежогасіння повинні бути чітко видимими та легкодоступними, а в самій будівлі бажано мати облаштоване укриття або хоча б навігацію до найближчого укриття.
Комфорт для відвідувачів і працівників	Люди, які надають послуги, як і самі відвідувачі, мають перебувати в комфортних для себе умовах, щоб якісно працювати з відвідувачами. У кожного працівника повинен бути відокремлений власний простір та можливість усамітнитись і перепочити. У працівників має бути можливість підігріти собі їжу, провести збори, перевзутися.

Алгоритм створення подібного центру включає такі етапи (рис. 2):

Рис. 2. Алгоритм створення Центру життестійкості, проект 2025 р.

Насамперед потрібно знайти та обрати приміщення. Важливо, щоб Центр був розміщений на першому поверсі та мав власну вхідну групу, яку можна адаптувати, якщо вона не відповідає принципам доступності.

Площа приміщення повинна сягати від 150 м² та мати можливість для облаштування в ньому різних функціональних зон, включно з кімнатами для занять, тренінговим залом, кімнатами для персоналу, кімнатами для відпочинку, дитячою кімнатою та туалетом. Бажана висота приміщення – щонайменше 3 м. Другим важливим кроком є організація функціональних зон. Для цього необхідно ретельно розпланувати простір для індивідуальних та групових занять, створити комфортний тренінговий зал, а також забезпечити належні умови для персоналу і відвідувачів.

Наступним кроком буде забезпечення доступності укриття. Необхідно впевнитися, що приміщення має належне укриття або легкий доступ до нього. Необхідно подбати про його доступність для осіб з інвалідністю відповідно до

державних будівельних норм. За умови, коли укриття розташоване в іншій будівлі, то шлях до нього необхідно обладнати відповідними вказівниками.

Наприкінці необхідно розглянути можливість пристосування приміщення для різноманітних потреб функціонування подібного Центру. Вимоги до приміщення представлені за допомогою даних табл. 2.

Таблиця 2

Вимоги до приміщення Центру життєстійкості, проект 2025 р.

Елементи	Вимоги
Площа	Приблизно від 150 до 300 м ² .
Розташування	Приміщення повинно розміщуватися на першому поверсі. Це важливо, щоб забезпечити доступність та зручність усім відвідувачам. Розташування на першому поверсі забезпечує легкий доступ та створює безпечні умови для маломобільних груп населення.
Освітлення	Необхідн, щоб у більшості кімнат були вікна, де прийматимуть відвідувачів. Вікна не потрібні в санітарних вузлах і технічних приміщеннях.

На нашу думку, щодо функціональних зон, то це повинні бути, зокрема такі: фойє, зона очікування, кімнати для індивідуальних і групових занять, кімнати для персоналу, дитяча ігрова кімната, доступна вбиральня, кімната догляду за дитиною, технічне приміщення.

При створенні простору необхідно звертати увагу на такі інклюзивні речі : кольорова навігація, піктограми; доступність для людей на кріслі колісному; доступність інформації для людей із зоровими та слуховими порушеннями; уникання слизьких та блискучих поверхонь для безпеки всіх відвідувачів; використання пастельних та спокійних кольорів, що можуть сприяти психічному благополуччю; забезпечення достатнього простору для руху між меблями та елементами інтер'єру; наявність спокійної музики; наявність регулятора тепла; кондиціонування; забезпечення природного та ефективного штучного освітлення; регуляція освітлення через ролети та димери; штучне світло, що регулюється через пульт; різноманітність місць для сидіння; доступна душова та вбиральня; зонування простору для контролю рівня шуму в різних частинах будівлі; вільний доступ до питної води; використання рухомих меблів,

що легко переносяться в разі потреби змінити конфігурацію простору; розміщення засобів гігієни та необхідних матеріалів для догляду за дитиною; ергономіка та гнучкість простору для різних форм терапії; комфорт та конфіденційність під час проведення терапевтичних сесій; звукоізоляція для створення спокійної атмосфери; використання дитячих меблів з урахуванням ергономіки та безпеки; стійкі та безпечні елементи меблів, щоб запобігти можливим травмам; широкий вибір різноманітних іграшок та ігор, які відповідають різним віковим групам.

Таким чином, в умовах війни створення Центрів життєстійкості в Україні є нагальною потребою сьогодення, задовільнити яку спроможні територіальні громади.

Список використаних джерел:

1. Путівник зі створення Центрів життєстійкості створено урбан-бюро Big City Lab, на замовлення Міністерства соціальної політики, в межах реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я, за фінансової підтримки агропромислового холдинга АСТАРТА-КИЇВ. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/900/BigCityLab_Centers_Of_Sustainability__1_.pdf

Людмила Миколаївна Андреева,
*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету,*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Імідж органів публічної влади слід вивчати як інформаційно-комунікаційний феномен, який виступає важливим засобом реалізації національних інтересів. Його важливою ознакою є можливість отримати

інформацію про об'єкт управління, професійні та особистісні якості службовців його апарату. У цьому контексті імідж органів публічної влади є джерелом інформації для громадян про систему публічного управління, правоохоронні механізми та операційну діяльність органів публічної влади [1]. Усвідомлення іміджу як інформаційно-комунікативного феномену призвело до появи певної образної реальності.

Визначення іміджу як каналу комунікації містить у собі всі інші параметри: імідж – це складна форма комунікації, яка створює у людини максимально повний найбільш повний образ об'єкта, допомагає досягати стратегічних цілей комунікації. Владні структури мають зорієнтувати свою комунікативна діяльність на створення інформаційного простору, який сприятиме розбудові їх позитивного іміджу та водночас виправдовуватиме очікування людей. До таких заходів належать: пряме та зворотне спілкування з громадськістю з метою поширення інформації про реалізацію державних та місцевих програм, а також вивчення реакції населення на дії владних інституцій [2].

Основні комунікативні функції іміджу органів публічної влади окреслимо як: сприяти сприйняттю аудиторією інформації про владні структури; максимально допомогти зрозуміти громадськості особистість державного службовця; забезпечити базис позитивного ставлення як до окремого працівника так і системи публічного управління в цілому [2, 3]. До основних функцій комунікаційних служб В. П. Булаєв додає виготовлення та розповсюдження інформаційно-рекламної продукції [4].

Розвиток позитивного іміджу від влади вимагає задіяння технологій, реалізація яких є складним і тривалим процесом, який, у свою чергу, потребує чималих зусиль, особливо якщо розглядати загальний напрямок розвитку сучасної політики з ускладненням парадигми формування образу (візуалізації образу).

В умовах сучасної політичної інтернет-комунікації формування позитивного іміджу слід оцінювати, насамперед, як досягнення присутності публічної влади в інтернет-просторі. Такої доступності можна досягти

ефективним використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [7].

Окреслені Г. В. Кириченко [1] напрями формування позитивного іміджу владних інституцій прямо пов'язані з використанням ІКТ: формування спільної стратегії використання ІКТ у робочих процесах органів влади; удосконалення роботи органів управління шляхом застосування ефективних ІКТ; формування ефективного механізму фінансового планування застосування ІКТ; запровадження єдиної системи координації діяльності владних інституцій відповідальних за децентралізацію в країні та формування системи «електронного уряду»; задоволення інформаційних потреб громадян шляхом об'єднання в єдину інфраструктуру державних, регіональних та місцевих інформаційних ресурсів.

Сьогодні в Україні інформаційно-комунікаційна діяльність, пов'язана із взаємодією з громадськістю державних органів та органів місцевого самоврядування, здійснюється у спеціально створених структурних підрозділах з різними назвами: прес-служба, управління, відділ зв'язків з громадськістю та ін. Їх головна мета – налагодження стосунків із громадськістю, а головне завдання – створення позитивного іміджу влади та її посадових осіб.

Інформаційні підрозділи для поширення інформації про результати роботи владних інституцій використовують різні форми організаційної комунікації, в тому числі: видання та поширення інформаційних бюлетенів, прес-релізів, оглядів, фото- та відеоматеріалів, наборів даних, експрес-інформації; організація брифінгів, політичних діалогів, теледебатів, прес-конференцій, «круглих столів», прес-клубів та інтерв'ю з керівниками органів публічної влади та працівниками ЗМІ; підготовка та проведення телерадіопрограм; підготовка публікацій (виступів) у засобах масової інформації для керівників владних інституцій або інших посадових осіб; формування інформаційного архіву про діяльність держави; створення сайтів в мережі Інтернет владних інституцій та висвітлення їх діяльності тощо [5, с. 1-6].

Процеси використання нових можливостей інформаційних технологій для

формування позитивного іміджу владних інституцій реалізуються шляхом таких основних напрямів підтримки: вдосконалення контенту сайтів, розбудова нормативно-правової бази, поступ ІС, формування єдиної системи управління кадровим складом, розбудова організаційно-технічної інфраструктури, забезпечення якості процедур державних торгів та закупівель, розбудова сфер електронного обслуговування, оптимізація операційної діяльності владних інститутів, якісне інформаційно-аналітичне забезпечення, електронний документообіг, захист мережі Інтернет [1].

Н. В. Шотурма [6], М. Ю. Лінчевська [7] переконані, що саме механізми та процедури зворотного зв'язку з громадськістю відіграють основну роль у формуванні позитивного іміджу владних інституцій, а не різні форми інформування та односторонньої комунікації. Тому основним завданням комунікаційних підрозділів є формування доброзичливого ставлення населення до державних, соціально-політичних, економічних та інших інститутів суспільства (інформаційна та представницька функції), а також реалізація функцій, пов'язаних з обробкою інформації та зверненнями громадян, моніторинг громадських настроїв [6].

Положення, які потрібно реалізувати для створення ефективних взаємовідносин між органами місцевого самоврядування, їх службовцями та громадою: по-перше, це наближеність представників органів місцевого самоврядування до територіальної громади як географічна, так і на рівні прийняття та реалізації місцевих рішень; по-друге, відображення такої взаємозалежності членів територіальних громад та органів місцевого самоврядування в правовій та політичній практиці українського суспільства; по-третє, забезпечення належної якості послуг та їх відповідність суспільно вагомим ідеям розвитку громади [6].

Провідне місце серед інструментів, що формують імідж органів державного управління в умовах глобалізації та поширення інформаційно-комунікаційних технологій, безсумнівно, посідає Інтернет. Відзначимо важливу функцію у формуванні позитивного іміджу владних структур їх вебсайту. За його

допомогою можна сформувати позитивне ставлення до владних структур, шляхом забезпечення достовірною інформацією спростувати брехню, надати ефективний зворотній зв'язок тощо [8].

Разом з тим, вебсайти не завжди забезпечують проактивний рівень участі громадськості. Високу інклюзивність населення за рівнем громадянської активності забезпечують соціальні мережі. Тому доцільно розглядати і їх можливості в контексті формування іміджу органів публічного управління. Їх варто використовувати для формування іміджу органів державного управління саме тому, що з кожним роком соціальні мережі набувають все більшої популярності серед користувачів усіх вікових груп. На думку Н. Хітрень, репрезентація діяльності держави в Інтернеті через соціальні мережі є одним із можливих варіантів її реалізації та донесення до суспільства особливостей державного управління [9].

Виділимо такі основні переваги соціальних мереж: можливість охоплення як цільової аудиторії, так і нових користувачів, а також вивчення аудиторії за різними показниками; можливість в режимі реального часу контролювати зміст і час розміщення інформації на сторінці; додатковий простір для інформації та пояснень; можливість синхронізації офіційного сайту зі сторінкою в соціальній мережі; можливість отримання зворотного зв'язку, підвищення якості та забезпечення оперативного розгляду звернень громадян тощо.

Соціальні мережі, на думку як науковців, так і практиків, мають більш потужний іміджевий потенціал, ніж вебсайти, зокрема, за якістю відгуків. Сьогодні у соціальних мережах має бути представлена не тільки діяльність окремих державних органів, а й їх посадових осіб.

Використання владою соціальних мереж як активного інформаційного каналу підвищує рівень довіри громадян, а отже присутність органів публічної влади в соціальних мережах позитивно впливає на їх імідж. Соціальні мережі через можливість творчого та інноваційного спілкування з громадянами дозволяють отримувати вигоду від їх використання всім установам, закладам публічної сфери. Завдяки їм можна швидко та якісно донести будь-яке

повідомлення чи новину [10].

Можемо констатувати, що динаміка використання соціальних мереж владними структурами є позитивною. Проте, присутність органів публічного управління в соціальних мережах має вийти за межі наявності сторінок в Facebook, Instagram чи Twitter. Користування цими соціальними мережами має бути активним, акаунти – наповненими цікавим, пізнавальним і актуальним контентом. В цьому має бути інноваційність забезпечення відкритості та прозорості діяльності владних інституцій [8]. Слід зазначити актуальність доступності сайтів, які стосуються діяльності українських органів влади, іноземними мовами і навіть можливість їх перекладу для людей з вадами зору. Це аспекти, які демонструють важливість позитивного іміджу для нашої країни.

Список використаних джерел

1. Кириченко Г. В. Природа інформаційно-комунікаційних механізмів формування іміджу органів державної влади. *Публічне урядування*. 2019. № 5 (20). С. 97-108. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-5\(20\)-97-108](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-5(20)-97-108)
2. Краснопольська Т. М. Сучасні державні стратегії формування іміджу України у контексті курсу на європейську інтеграцію. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 139-152. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/270/369>
3. Глущенко К. С. Сучасні механізми формування іміджу центральних органів виконавчої влади: теоретико-методологічний аналіз. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №14. С. 70-74. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2016/16.pdf
4. Булаєв В. П. Аспекти координації діяльності й інформаційного забезпечення інформаційно-комунікативних служб системи МВС України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (115). С. 120-127.
5. Дубицький В. В. Формування позитивного іміджу інституту державної служби. *Університетські наукові записки*. 2014. № 2 (50). С. 379-387. URL:

<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/429198.pdf>

6. Шотурма Н. В. Особливості забезпечення комунікативної політики органів місцевого самоврядування. *Регіональні студії*. 2021. № 26. С. 29-33. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/26/8.pdf>

7. Лінчевська М. Ю., Зубчик О. А. Імідж службовця органу місцевого самоврядування як об'єкт наукового дослідження. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 5(19). С. 237-246. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/4613/4637>

8. Герасимюк Л. С., Тарасюк Л. М. Інформаційно-комунікаційні технології як чинник трансформації процесу формування іміджу органів публічного управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Т. 33 (72). 2022. № 3. С. 42-45.

9. Хітрень Н. Формування іміджу держав за допомогою соціальних мереж. *Гуманітарні та соціальні науки : матеріали III Міжнародної конференції молодих вчених HSS-2011*, 24–26 листопада 2011 року, Львів, Національний університет «Львівська політехніка». Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2011. С. 222–223.

10. Khasawneh R. T. E-Government and social media sites: the role and impact. *World Journal of Computer Application and Technology*. 2013. № 1(1). P. 10–17.

Марина Олександрівна Григорович,
*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

РОЗВИТОК СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розвиток територіальних громад розглядається як процес задоволення основних потреб мешканців. Підвищення якості життя в місцевій громаді є

методом опосередкованого впливу механізму відновлення людського потенціалу територіальних громад, який є сильною детермінантою потенціалу (спроможності) територіальної громади [1, с. 7]. Основним пріоритетом є розвиток соціальної інфраструктури. Управлінські рішення та фінансова підтримка територіальних громад мають бути спрямовані на якнайшвидше вирішення гострих соціальних проблем [2-3].

Упровадження моделі інтегрованої системи соціального захисту населення територіальних громад в Україні відбувалося в напрямках інтеграції врядування, інтеграції стратегій та інтеграції процесів [4]. Це забезпечувало адресну, якісну, комплексну підтримку незахищених категорій населення.

З початком повномасштабного вторгнення територіальні громади в Україні постали перед низкою викликів, які мають відношення, зокрема, і до функціонування системи соціальних послуг: нерівність доступу громадян до соціальних послуг, нестача ресурсів, проблема низької оплати праці соціальних працівників, недосконалий порядок визначення потреб у соціальних послугах [5].

В досліджуваній Терешківській сільській територіальній громаді Полтавської області протягом останніх років збільшується кількість мешканців, які потребують соціального захисту. І це попри намагання місцевої влади поліпшити соціально-економічне становище та матеріальний рівень життя жителів громади. У квітні 2020 року створено відділ соціального захисту населення виконавчого комітету Терешківської сільської ради. Опікунська рада при виконавчому комітеті Терешківської сільської ради з метою забезпечення соціально-правового захисту сім'ї, особливо соціального супроводу сімей з дітьми, багатодітних сімей та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, запобігання насильству в сім'ї обстежує житлово-побутові умови проживання багатодітних сімей, постійно здійснює підтримку сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. В Терешківській сільській територіальній громаді вчасно реагують на звернення з питань насильства в сім'ї (зокрема, організовують тимчасові притулки для постраждалих), усунення

дискримінації за ознакою статі відповідно до законодавства про рівні права та можливості жінок та чоловіків, протиборства з дискримінацією (мобільна бригада).

Відділ соціального захисту населення Терешківської сільської ради спільно з Територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Щербанівської сільської ради визначає потреби громади у надавачах соціальних і реабілітаційних послуг.

На соціальний захист і соціальне забезпечення населення спрямована діяльність Терешківської сільської ради і через реалізацію таких заходів: надання матеріальної допомоги громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах: хворим дітям, постраждалим від аварії на Чорнобильській АЕС, малозабезпеченим, пенсіонерам та найбільш незахищеним пільговим категоріям населення; надання одноразової грошової допомоги постраждалим учасникам АТО та сім'ям загиблих. У 2023 році заплановані видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення населення склали 7038,4 тис. грн (6,4 % від обсягу загального фонду місцевого бюджету).

За 2022-2023 роки навантаження на працівників відділу соціального захисту населення виконавчого комітету Терешківської сільської ради збільшилося в п'ять разів. Відділ оформляє довідки та допомоги ВПО, а також субсидії, пільги та ін. Працівники відділу допомагають з розселенням ВПО, взаємодіють з благодійними фондами, розподіляють гуманітарну допомогу. З цих питань співробітничать з БФ «Карітас Полтава», БФ «Громадське здоров'я», ГО «Гендерна Стратегія», БФ «Право на захист». Сьогодні в громаді зареєстровано близько 1900 переселенців. За 2023-2024 роки понад 120 тон гуманітарної допомоги подарували Полтавська ОВА, БО «Світло надії», «World General Kitchen», «Пліч-о-пліч», «Європейський вибір Полтавщини», депутат Верховної Ради Андрій Боблях, міста Краків та Старий Сонч. Завдяки тісній співпраці з фондами і організаціями ВПО змогли отримати дрова та кошти на ремонт будинків, надавалася психологічна і юридична допомога. Також вирішено питання потреби у дровах для ВПО, що проживають у колективних

центрах та у здійсненні ремонтів приміщень.

Важливим напрямом роботи є організація безоплатного поховання загиблих (померлих) військовослужбовців, учасників бойових дій внаслідок російської агресії та війни в Україні, соціальний супровід сімей загиблих військовослужбовців щодо оформлення матеріальної допомоги, пільг і посвідчень, залучення родин загиблих до участі в психологічних тренінгах, культурних заходах, екскурсіях тощо.

Погодимося з рекомендаціями щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг у Терешківській сільській територіальній громаді, що окреслені за результатами дослідження Громадської організації «Ліга соціальних працівників України» [6]:

– залучити надавачів соціальних послуг недержавного сектору до надання соціальних послуг мешканцям територіальної громади з використанням механізмів соціального замовлення; привести у відповідність до державних будівельних норм щодо інклюзії будівлі надавачів соціальних послуг; упровадити в територіальній громаді відповідно до вимог державного стандарту соціальної послуги супроводу сімей, які виховують дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та соціальної послуги «Транспортне обслуговування. Соціальне таксі»; забезпечити, відповідно до вимог законодавства, затвердження переліку соціальних послуг на календарний рік (які надаються в громаді), його розміщення на сайті територіальної громади та в спільнотах для інформування мешканців про соціальні послуги, що надаються; здійснити заходи щодо пристосування будівель закладів комунальних послуг до вимог Державних будівельних норм та забезпечити спеціально обладнаним транспортом для перевезення осіб з інвалідністю комунальних надавачів соціальних послуг тощо.

Вище викладені рекомендації дозволять забезпечити формування та розвиток сучасної та ефективної системи соціальних послуг на рівні Терешківської сільської територіальної громади.

Список використаних джерел:

1. Бачинська О.М. Роль людського потенціалу у розвитку територіальної громади. *Інклюзія і суспільство*. Випуск 1(6). 2024. С. 5-11.

2. Біль М. М., Патицька Х. О. Відтворення людського потенціалу об'єднаних територіальних громад в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019 Випуск 5 (139). С. 42-48.

3. Сторонянська І., Патицька Х., Дуб А. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах. Антикризисні інструменти у воєнний і післявоєнний період. Посібник для органів місцевого самоврядування. Львів, 2022. 75 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/838/LED.pdf>

4. Вакуленко О. В., Голубенко Т. О., Івженко І. Б. Сучасні здобутки та виклики розвитку соціальних послуг в Україні. *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації, м. Одеса, 13 чер. 2022 р. Одеса, 2022. С. 848-859. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6323/13359-1?inline=1>

5. Соціальні послуги в умовах війни: нові зміни та виклики. *Лабораторія законодавчих ініціатив*. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/soczialni-poslugy-v-umovah-vijny-novi-zminy-ta-vyklyky/>

6. Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Полтавській області : посібник. К. 2024. URL: file:///C:/Users/oserd/Downloads/zvit_poltavska_oblast_veb.pdf

Людмила Анатоліївна Жук, Владислав Ярославович Трофименко,
магістранти кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В НІМЕЧЧИНІ

Обговорюючи охорону здоров'я у Німеччині, слід зазначити, що там вперше було запроваджено обов'язкове соціальне медичне страхування, яке, на думку європейських дослідників, відповідає найвищим міжнародним стандартам якості. Одним з головних принципів державного устрою, зокрема системи охорони здоров'я в сучасній Німеччині, є розподіл повноважень між землями, федеральним урядом та юридично створеними організаціями громадянського суспільства. У сфері охорони здоров'я органи влади делегують повноваження самоврядним організаціям платників та постачальникам послуг – структурам, які безпосередньо зацікавлені та мають відповідний досвід у цій галузі. Перш за все, це лікарняні каси, їхні об'єднання, асоціації лікарів медичного страхування, які є квазідержавними організаціями та мають керівні органи, що управляють фінансуванням, надають послуги в обсязі, гарантованому Законом про загальнообов'язкове медичне страхування.

На федеральному рівні системою охорони здоров'я керує Федеральне Міністерство охорони здоров'я та соціального забезпечення, яке відповідає за загальну політику у сфері державного медичного страхування (перш за все, питання рівності, повноти, порядку надання та фінансування соціальних послуг). Правове регулювання всієї системи соціального забезпечення в Німеччині в основному базується на Соціальному кодексі, п'ята книга якого безпосередньо присвячена державному медичному страхуванню.

Відповідальність за планування медичної допомоги, відповідно до федерального законодавства, закріплена за землями (всього 16 федеральних земель). Кожна земля повинна забезпечувати стабільне фінансування лікарень,

гарантувати забезпечення потреб населення в медичній допомозі. Тому землі розробляють своє законодавство у сфері охорони здоров'я з урахуванням специфіки регіону, його соціального, економічного розвитку тощо, це веде до значної різниці в характері, межах і методах планування медичних програм у різних регіонах [1, с. 42].

Фінансування сфери охорони здоров'я здійснюється в основному (на 57 %) за рахунок коштів обов'язкового державного медичного страхування – *Gesetzliche Krankenversicherung* (цим видом страхування охоплено близько 90 % населення, інша частина громадян має приватну страховку, або підпадає під інші спеціальні державні програми, наприклад, поліцейські, військовослужбовці, одержувачі соціальних виплат тощо). Близько 10,5 % надходжень поступають від інших складників державної страхової системи (страхування на випадок виробничого травматизму, кошти пенсійного страхування, страхування на випадок необхідності довготривалого медичного догляду); решта коштів надходить від приватних страховиків – *Private Krankenversicherung* (8,4 %) та від безпосередніх особистих платежів населення (12,2 %). Тож, головним джерелом фінансування охорони здоров'я в Німеччині є самоврядні регіональні та федеральні лікарняні каси (*gesetzliche Krankenkassen*), що збирають внески й забезпечують фінансування медичних послуг на рівні соціальних гарантій держави. Всі лікарняні каси є некомерційними організаціями, що зобов'язані збирати членські внески і мають право встановлювати ставку внеску, необхідну для покриття витрат.

Позитивною особливістю системи німецького обов'язкового медичного страхування є те, що внески працівників представляють страхування як для них самих, так і для неактивних членів сім'ї без додаткової плати. Внески сплачуються із заробітної плати, пенсій та допомоги по безробіттю, одночасно визначаючи максимальний рівень доходу, з якого відраховуються внески [2, с. 28].

До переваг німецької системи охорони здоров'я, природно, належать висока якість медичної допомоги, медичне обладнання лікувально-

профілактичних закладів, кваліфікація медичних працівників і, перш за все, доступність медичної допомоги для всіх. Система медичного страхування надає широкий спектр безоплатних послуг населенню, включаючи амбулаторне та стаціонарне лікування, ліки, що відпускаються за рецептом, медичне обладнання, вартість проїзду до медичного закладу тощо [3].

Достатній інтерес представляє система оплати праці лікаря, яка дозволяє виключити можливість зловживання з боку медичного персоналу у зв'язку з призначенням непотрібних медичних процедур, обстежень тощо. Страхіві компанії оплачують медичну допомогу, яку надають лікарі, на основі бальної системи, що оцінює рівень обслуговування. Бали встановлюються в плані оплати послуги, який визначає кількість балів за кожну надану послугу. Сума відшкодування витрат лікарям на основі набраних ними балів обчислюється як співвідношення загальної кількості балів, набраних усіма лікарями, та регіонального бюджету охорони здоров'я [4].

Таким чином, вивчення досвіду організаційного забезпечення охорони здоров'я в Німеччині та інших країнах з високим рівнем якості життя населення, а також його адаптація до українських закладів медичної сфери дозволить підвищити якість надання медичних послуг у нашій країні.

Список використаних джерел:

1. Егтелт З., Нольт Е., Томсон Н. Основи політики. Планування медичної допомоги. Огляд міжнародного досвіду / пер. з англ. С. Вольф. Львів : В-во «Книжкова крамниця», 2019. 64 с.

2. Сасковець А.А. Державне медичне страхування у Німеччині: становлення, проблеми, стратегічні рішення. Київ : ФОП С. Тицкий, 2015. 128 с.

3. Денисова А.В., Гомон Д.О. Зарубіжний досвід організації забезпечення охорони здоров'я. URL: http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo04/part_1/30.pdf (дата звернення 28.09.2024).

4. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я. URL: <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannyaohoroni-zdorovya/> (дата звернення 29.09.2024).

Микола Олександрович Бутко,
магістрант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

РОЛЬ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

У сучасному світі молодь виступає ключовим агентом змін, впливаючи на соціальні, економічні та культурні трансформації. Молодіжна політика віддзеркалює цінності та інтереси молодого покоління, вимагаючи інноваційних методів для свого розвитку. Одним з таких методів є проєктна діяльність, яка стає важливим інструментом у формуванні та реалізації молодіжної політики в громадах.

Проєктна діяльність визначається як цілеспрямована та організована активність, що спрямована на вирішення конкретних завдань чи досягнення певних цілей. Вона забезпечує: стимулювання творчості та інноваційності: Участь у проєктах дозволяє молоді реалізовувати свої ідеї, розвивати креативне мислення та знаходити інноваційні рішення для існуючих проблем. Розвиток комунікативних навичок та співпраці: спільна діяльність у проєктах сприяє вдосконаленню навичок ефективного спілкування та командної роботи, що є важливими елементами сучасної професійної діяльності [1, с. 36]. Формування цінностей та ідентичності: проєкти допомагають молоді визначити свої цінності, переконання та сприяють формуванню особистої ідентичності та самовизначенню. Залучення до громадської участі: Участь у проєктній діяльності виховує почуття відповідальності та громадянської активності, залучає молодь до участі у суспільному житті. Створення культурних ініціатив: проєктна діяльність може призводити до народження нових культурних продуктів, що відображають інтереси та ідеї молоді, сприяючи культурному розмаїттю [2, с. 12].

Незважаючи на значні переваги, проектна діяльність стикається з низкою викликів, які потребують уваги: Брак ресурсів: недостатність фінансових, людських та матеріальних ресурсів може стати серйозною перешкодою для реалізації проектів. Недостатня участь молоді: Інколи молодь демонструє низький рівень зацікавленості або зустрічає бар'єри на шляху до участі в проектах, що обмежує їх потенціал [3, с. 22]. Відсутність ефективної взаємодії з іншими сферами: недостатнє співробітництво з освітніми, культурними та громадськими організаціями може зменшити масштаб та вплив проектів.

Для подолання викликів та забезпечення ефективної реалізації проектної діяльності слід розглянути наступні заходи: Створення сприятливого середовища: Необхідно забезпечити доступ до фінансових та матеріальних ресурсів, створити інфраструктуру, що підтримує реалізацію молодіжних проектів. Стимулювання інновацій та креативності: організація тренінгів, майстер-класів та конкурсів сприятиме розвитку творчих здібностей молоді та її інноваційного потенціалу. Підтримка партнерства та співпраці: сприяти розвитку співробітництва між молодіжними організаціями, освітніми закладами та іншими установами для реалізації спільних проектів. Залучення експертної підтримки: надання консультацій та експертної допомоги може значно підвищити успішність реалізації молодіжних проектів [2, с. 28].

Таким чином, проектна діяльність є потужним інструментом в розвитку молодіжної політики, сприяючи активному залученню молоді в суспільні процеси. Подолання існуючих викликів через оптимізацію підходів до підтримки проектів може значно підвищити їх вплив на соціальні та культурні трансформації. Це сприятиме формуванню активної, творчої молодіжної спільноти, здатної ініціювати та здійснювати зміни в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Еллісон, М., Донскер, Р., Черчилль, А. Проектна діяльність: процес, методи та етапи / пер. з англ. С. Графський. Київ: В-во «Мрія», 2009. 274 с.
2. Молодіжна політика в умовах децентралізації. Методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері /

О.Й. Ярема та ін. ; за ред. І.В. Пешої. Київ : ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2019. 40 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/542/1.pdf> (дата звернення 12.09.2024).

3. Ткачук Ю., Репицький Т. Активізація молоді та залучення до діяльності з розвитку громад. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/405/Youth_Engagement_Practices.pdf (дата звернення 12.09.2024).

Марина Андріївна Тур,

магістрант кафедри публічного управління та адміністрування

Полтавського державного аграрного університету

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Корупція в Україні є складною й багаторічною проблемою, яка протягом багатьох років створювала серйозні перешкоди на шляху економічного розвитку країни, підривала довіру до державних органів влади та сповільнювала європейську інтеграцію.

Боротьба з корупцією в умовах воєнного стану є надзвичайно важливою для забезпечення ефективності управління державними ресурсами, підтримання довіри громадян та міжнародних партнерів, а також для захисту державної безпеки. Дана проблема є предметом наукових досліджень Л. Зубкової [1], О. Користіної [2], А. Посполітака [2], М. Кравчука [3], І. Петровської [3], О. Хомів [4] та багатьох інших.

На сучасному етапі розвитку економіки України рівень корупції надалі залишається високим, а протидія корупції стала однією з найактуальніших проблем держави. Під час війни корупція завдає не лише економічних, а й стратегічних втрат, підриваючи довіру до державних інституцій і обмежуючи доступ до життєво важливих ресурсів. В умовах війни державні кошти часто

спрямовуються на військові потреби, допомогу переселенцям, відновлення інфраструктури [1].

Відповідно, контроль за розподілом цих коштів має бути особливо жорстким. Це передбачає розробку прозорих процедур, залучення громадянського суспільства та медіа до моніторингу витрат.

Тому для запобігання поширеності корупції в органах державної влади можна виділити кілька ключових факторів, що сприяють ліквідації корупційних практик:

- створення відкритих реєстрів всіх операції з розподілу гуманітарної допомоги, фінансових ресурсів та підтримки для постраждалих мають фіксуватися у відкритих реєстрах, доступних для громадськості;

- застосування платформи електронного врядування, зокрема «Дія», можуть бути використані для контролю над витратами, розподілом допомоги та інших ресурсів, а також для зниження бюрократичного впливу;

- співпраця з міжнародними організаціями у проведенні антикорупційного моніторингу, забезпеченні належного рівня контролю та звітності щодо використання міжнародної допомоги значно знижує ймовірність корупційних схем;

- щомісячне публікування звітів про отримані кошти, військову та гуманітарну допомогу, а також про розподіл ресурсів знижує ризик нецільового використання;

- використання електронних платформ, таких як Prozorro, для забезпечення прозорості закупівель зокрема товарів для армії, медичних засобів та продовольства;

- громадські активісти та журналісти мають мати можливість отримувати доступ до звітів та контрактів, щоб запобігати можливим корупційним схемам;

- запровадження суворіших санкцій та прискорення судових процедур для осіб, які причетні до корупційних дій. Публічне висвітлення справ та результатів розслідувань може мати значний стримувальний ефект і підвищити довіру суспільства.

– дотримання стандартів звітності, навіть якщо процедури спрощуються, зокрема обґрунтування витрат та надання доказів закупівель. Для отримання міжнародної допомоги та забезпечення довіри партнерів, важливо демонструвати прозорість та підзвітність. Використання таких інструментів, як незалежні міжнародні аудити, співпраця з іноземними антикорупційними організаціями допомагає вивести процеси на новий рівень прозорості [2].

У разі виявлення факту корупційних дій, посадовцю має надаватися вибір між позбавленням волі та позбавленням права займати державну посаду і здійснювати підприємницьку діяльність. Повторне порушення закону, незалежно від його серйозності, також має призвести до позбавлення волі на строк понад 10 років.

Відзначено, що вирішення питань ефективності антикорупційних заходів залежить від створення злагодженої системи взаємодії органів і підрозділів установ державної влади.

Боротьба з корупцією в умовах воєнного стану потребує високого рівня прозорості, співпраці з громадськими організаціями, міжнародними партнерами та чіткої звітності. Особливо важливо забезпечити суворий контроль над розподілом гуманітарної допомоги та військових ресурсів. Політична воля та рішучі дії є необхідними для підтримання стабільності та довіри громадян до влади навіть у надзвичайних умовах [3,4].

Отже, виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що мають визначатись стратегічні та тактичні цілі протидії корупції, ставитись завдання перед конкретними органами державної влади, обирати засоби протидії корупції. Кількість корупційних кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану залишається досить великою.

Корупційні діяння вчиняються через низьку правову культуру громадян, неефективність відбору державних службовців та недостатню кримінальну відповідальність. Шляхами вирішення даної проблеми є: створення онлайн-платформи для відстеження спрямування допомоги, що надходить в Україну, та

посилення кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Зубкова Л. Сучасний стан і проблеми запобігання корупції в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 3 (104). С. 34-45.
2. Користін О. Є. Посполітак А. І. Загальні підходи до визначення корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 170-176.
3. Кравчук М. В., Петровська І. І. Основні напрямки антикорупційної діяльності в Україні та їх правове регулювання. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 2. С. 49-56
4. Хомів О.В. Корупція в Україні та шляхи її подолання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія економічна)*. 2023. №(1). С.123–130.

Андрій Ігорович Іценко,

*магістрант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) є ключовою інституцією у боротьбі з корупцією на державному рівні. Створене як незалежний орган, воно має на меті розслідувати корупційні злочини серед високопосадовців, захищати економічні інтереси держави та сприяти зміцненню довіри суспільства до правоохоронної системи. Проте, незважаючи на досягнення, діяльність НАБУ стикається з численними проблемами, які впливають на ефективність розслідувань та реалізацію судових рішень. Однією

з головних перешкод є те, що значний відсоток справ, переданих НАБУ до антикорупційного суду, залишається без остаточного вироку або перебуває у замороженому стані. Це ставить під сумнів ефективність антикорупційної системи та знижує довіру громадян до її роботи.

Важливою проблемою в роботі НАБУ є недостатня швидкість та якість розгляду справ, які потрапляють до антикорупційного суду. Багато розслідувань залишаються на рівні попереднього слідства або затримуються на етапі судового розгляду, що веде до замороження справ або їхнього затягування на невизначений термін. Це створює атмосферу безкарності, а також підриває довіру громадян до діяльності НАБУ та до антикорупційного суду. Основні причини цієї ситуації можуть полягати у браку ресурсів, недостатньому контролі за процесом розгляду справ, а також можливих політичних впливах на судову систему.

Комітет громадського контролю вироків може складатися з представників НАБУ, громадських організацій, правозахисників та незалежних експертів. Важливо, щоб комітет діяв на основі відкритої інформації та регулярно звітував про свої рішення перед громадськістю, забезпечуючи прозорість діяльності. До основних функцій КГКВ можуть входити:

1. Моніторинг судових розглядів: відстеження всіх етапів судового процесу, щоб запобігти затягуванню або замороженню справ.

2. Перевірка законності та відповідності Конституції вироків: аналіз судових рішень щодо їхньої відповідності законодавству України та основним принципам правосуддя.

3. Щомісячні звіти про результати розгляду справ: для забезпечення прозорості комітет має регулярно оприлюднювати звіти про хід справ, що розглядаються, а також про вирoki.

4. Громадські слухання: КГКВ може проводити відкриті громадські слухання з приводу найгучніших справ, щоб суспільство мало можливість висловити свої очікування та запитання стосовно процесу правосуддя.

Контроль за діяльністю Комітету громадського контролю вироків здійснюється через прозорість звітності, доступ громадян до інформації про його

діяльність та залучення незалежних організацій до моніторингу роботи комітету. Відповідальність НАБУ перед громадськістю також полягає у щорічному звітуванні про роботу КГКВ, під час якого громадяни можуть висловити свої зауваження та пропозиції щодо покращення його діяльності. Це допоможе створити більш дієву та прозору систему, що сприятиме досягненню справедливих вироків і усуненню корупційних впливів на судову систему.

Удосконалення діяльності Національного антикорупційного бюро України є важливою умовою для ефективної боротьби з корупцією та зміцнення верховенства права в Україні. Створення Комітету громадського контролю вироків, що діятиме під контролем НАБУ та громадськості, може стати дієвим інструментом у забезпеченні законних, прозорих та справедливих вироків у антикорупційних справах. Така структура сприятиме зменшенню заморожених справ і підвищенню результативності розгляду корупційних справ, що важливо для відновлення довіри громадян до антикорупційних інституцій.

Список використаних джерел:

1. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 8 груд. 2017 р. / редкол. : В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 412 с.

2. Бондар І.С., Горник В.Г., Кравченко С.О., Кравченко В.В. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 192 с.

3. Електронний реєстр для військового обліку та мобілізації – Закон прийняли. URL: https://buh.ligazakon.net/news/224955_elektronniy-restr-dlyavyskovogo-oblku-ta-moblzats--zakon-priynyali (дата звернення 01.10.2024).

Максим Олександрович Малько, Віктор Євгенович Булат,
здобувачі вищої освіти СВО Магістр
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава, Україна

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У сучасному світі забезпечення сталого соціального розвитку є спільним завданням держави та громадянського суспільства. Органи державної влади відіграють ключову роль у формуванні політик і розподілі ресурсів, тоді як неурядові організації є ефективними виконавцями, що мають гнучкість, досвід і безпосередній контакт із населенням. Взаємодія між цими двома секторами може значно підвищити ефективність соціальних програм і проєктів.

Органи державної влади відповідають за розробку стратегій, законодавства і регулювання у сфері соціальної політики. Їхніми завданнями є визначення пріоритетів, забезпечення фінансування та моніторинг виконання соціальних програм. Неурядові організації, у свою чергу, забезпечують реалізацію цих ініціатив, особливо на локальному рівні, де їхня діяльність є найбільш помітною. Завдяки близькості до громад, неурядові організації можуть оперативно реагувати на соціальні виклики, адаптуючи програми до реальних потреб населення. Наприклад, у сфері соціального захисту вразливих категорій населення (люди з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, багатодітні родини) саме неурядові організації найчастіше стають посередниками між державою та громадянами. Водночас держава забезпечує законодавче підґрунтя та фінансову підтримку для їхньої діяльності [1].

Перевагами такої взаємодії є:

– співпраця дозволяє уникати дублювання зусиль, ефективніше використовувати бюджетні кошти та залучати зовнішнє фінансування, зокрема

гранти міжнародних організацій;

- неурядові організації часто мають висококваліфікованих фахівців у конкретних соціальних сферах, що може доповнити зусилля держави;
- неурядові організації можуть виступати як механізм громадського контролю за виконанням державних соціальних програм;
- неурядові організації швидше реагують на зміни у соціальній сфері, оперативніше адаптують свої підходи та методики до нових викликів;
- успішна співпраця підвищує рівень довіри до обох секторів, оскільки громадяни бачать реальні результати.

Попри очевидні переваги, налагодження ефективної співпраці стикається з низкою викликів:

- надмірна формалізація процесів може ускладнювати оперативну співпрацю;
- держава часто не забезпечує сталого фінансування для підтримки соціальних ініціатив, що ускладнює планування діяльності неурядових організацій;
- у деяких регіонах бракує потужних неурядових організацій, здатних ефективно співпрацювати з державними структурами;
- іноді органи влади ставляться до неурядових організацій як до конкурентів, а не партнерів, що створює бар'єри для співпраці;
- брак регламентованих механізмів взаємодії ускладнює побудову ефективного партнерства.

Необхідно розробити чіткі законодавчі механізми взаємодії органів державної влади та неурядових організацій, які передбачатимуть:

- спрощення процедур укладання угод між державними структурами і неурядовими організаціями;
- надання неурядовим організаціям доступу до державного фінансування через прозорі конкурсні механізми;
- для зміцнення довіри слід запровадити регулярний моніторинг реалізації спільних проєктів із публічним звітуванням про результати;

– організація тренінгів та семінарів для працівників державних структур і неурядових організацій сприятиме кращому розумінню їхніх ролей та взаємних очікувань;

– необхідно створити регіональні й національні координаційні ради, які об'єднуюватимуть представників держави та неурядових організацій для обговорення спільних ініціатив;

– важливо враховувати думку громадян через консультації та опитування, що дозволить формувати ефективніші програми;

– держава повинна підтримувати розвиток неурядових організацій в регіонах, зокрема через гранти, навчання та сприяння міжнародній співпраці.

На практиці взаємодія між державними органами та неурядовими організаціями вже приносить результати. Наприклад, спільна робота у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні продемонструвала ефективність цієї моделі. Завдяки координації зусиль держави та неурядових організацій вдалося забезпечити переселенців житлом, юридичною підтримкою та доступом до базових послуг.

Ще одним прикладом є впровадження проєктів, спрямованих на соціальну інтеграцію осіб з інвалідністю. Через активну участь неурядових організацій, таких як «Право на щастя» чи «Гармонія», розробляються програми, що враховують реальні потреби людей з обмеженими можливостями [2].

Налагодження взаємодії між органами державної влади та неурядовими організаціями є ключовим чинником у сфері соціального розвитку. Ця співпраця дозволяє об'єднати ресурси, знання та досвід для досягнення спільних цілей. Для подолання існуючих викликів необхідно розвивати нормативну базу, формувати нові комунікаційні механізми та сприяти професійному зростанню обох сторін. Лише за умов рівноправного партнерства держава та громадянське суспільство зможуть забезпечити сталий соціальний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Балута І. В. *Форми взаємодії неурядових організацій з органами публічного управління. Теорія та практика державного управління.* 2017.

№1(56). С. 50-55. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/299096> (дата звернення 10.10.2024).

2. Ломоносова Н., Хелашвілі А., Кабанець Ю. Співпраця громад із недержавним сектором у сфері надання соціальних послуг. *Cedos* : веб-сайт. URL: <https://cedos.org.ua/researches/spivpraczya-gromad-iz-nederzhavnym-sektorom-u-sferi-nadannya-soczialnyh-poslug/> (дата звернення 10.10.2024).

Ярослав Олегович Головченко,
здобувачі вищої освіти СВО Магістр
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСТВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Лідерство в публічному управлінні є ключовим чинником забезпечення ефективного функціонування державних інститутів та реалізації соціально-економічних програм. У сучасних умовах лідер державного сектору повинен володіти особливими якостями та компетенціями, які дозволяють не лише керувати організацією, але й надихати підлеглих до досягнення спільної мети.

Лідерство в публічному управлінні визначається як здатність державного управлінця впливати на підлеглих, громадян та інші зацікавлені сторони з метою досягнення суспільних цілей. У публічному секторі лідерство виходить за рамки традиційного управління та включає стратегічне бачення, ефективну комунікацію та орієнтацію на суспільне благо. Лідери в публічному управлінні відіграють роль посередників між державою та громадянським суспільством, забезпечуючи прозорість та підзвітність у прийнятті рішень.

Існує кілька моделей лідерства, характерних для публічного управління. До них можна віднести:

– харизматичне лідерство, коли лідер володіє особистісним магнетизмом, що дозволяє надихати команду. Важливими рисами такого лідера є

комунікабельність, нестандартне мислення, здатність до швидких рішень у кризових ситуаціях. Однак надмірна орієнтація на особистість лідера може спричинити залежність команди від керівника;

– трансформаційне лідерство, за якого лідер орієнтований на довгострокові зміни та стратегічне бачення. Особливостями такої особи є здатність мотивувати підлеглих, сприяти їхньому професійному розвитку та забезпечувати адаптацію організації до змін. У публічному секторі трансформаційне лідерство сприяє впровадженню реформ і модернізації державного управління.

– етичне лідерство, що ґрунтується на моральних принципах, прозорості й служінні суспільству. Головними цінностями такого лідера є відданість закону, справедливість, підзвітність, орієнтація на суспільне благо. Етичний лідер є прикладом для підлеглих, формуючи культуру довіри та взаємоповаги в організації.

– ситуаційне лідерство, коли лідер адаптує стиль управління залежно від ситуації та рівня зрілості підлеглих. Це забезпечує гнучкість у реагуванні на виклики публічного управління та ефективне використання ресурсів.

Лідерів, які працюють в організаціях державної влади та органах місцевого самоврядування, відрізняють певні риси:

– лідер у публічному управлінні діє в інтересах громадян, а не власної вигоди чи прибутку, як це часто трапляється у приватному секторі;

– керівники державного сектору зобов'язані забезпечувати відкритість рішень, що вимагає високого рівня довіри з боку суспільства;

– лідер у публічному управлінні повинен діяти поза політичними інтересами та бути орієнтованим на довгострокові цілі;

– лідери активно співпрацюють із неурядовими організаціями та громадянами для досягнення консенсусу та реалізації ефективних соціальних програм;

– лідери у публічному управлінні повинні не лише підтримувати стабільність, але й ініціювати реформи для модернізації державних структур;

– важливість лідера як агента змін зростає у періоди криз чи реформ, коли потрібні швидкі й ефективні рішення.

З метою вдосконалення лідерства у публічному управлінні необхідно, на регулярній основі, проводити професійне навчання з метою розвитку лідерських компетенцій. Варто, також, підвищувати рівень взаємодії між державними органами та суспільством, зменшувати бюрократичні перепони та орієнтуватися на результат, а також створювати програми для розвитку лідерства серед молодих державних службовців.

Лідерство в публічному управлінні є важливим інструментом для досягнення ефективного державного управління та соціального розвитку. Його особливостями є орієнтація на суспільне благо, прозорість, стратегічне бачення та гнучкість у реагуванні на виклики. Удосконалення лідерства вимагає підвищення компетенцій управлінців, підтримки етичних стандартів та впровадження реформаторського підходу для досягнення позитивних змін у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Сторожев Р.І. Система принципів розвитку лідерства в публічному управлінні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 4 (47). С. 78-87. DOI: 10.33287/102071 (дата звернення 11.10.2024).

2. Сурай, І.Г. (2020). Особливості дослідження феномену лідерства в публічному управлінні (методологічний аспект). *Науковий вісник: Державне управління*, 3(3(5)), 216-227. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-3\(5\)-216-227](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-3(5)-216-227) (дата звернення 11.10.2024).

Дмитро Павлович Кулаков,
магістрант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЇ У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В сучасному світі комунікації відіграють надзвичайно важливу роль, у тому числі потужно впливають на сферу взаємодії публічної влади з громадськістю, на ефективність діяльності органів публічного управління. Із впровадженням реформи децентралізації значно більше завдань постало перед органами місцевого самоврядування, що актуалізувало і для їх діяльності питання щодо комунікації. Концепція єдності та співпраці між органами публічної влади та громадянським суспільством у розробці, реалізації та моніторингу державної політики, яка знаходиться в прямих інтересах суспільного блага, є однією з головних характеристик сучасної держави, яка працює через органи публічного управління всіх рівнів в інтересах своїх громадян. Комунікативні відносини між органами публічної влади та громадськістю мають вагомe значення, оскільки є необхідною умовою демократичного суспільства.

Зауважимо, що термін «комунікація» в публічному управлінні визначається у такому розумінні [1]: 1) передача інформації; 2) інструмент діалогу між учасниками процесу управління; 3) частина процесу взаємодії влади та громадянського суспільства.

Комунікація в органах місцевого самоврядування (ОМС) передбачає складний процес, що охоплює низку взаємозв'язаних кроків, кожен з яких відіграє суттєву роль у забезпеченні розуміння і сприйняття інформації іншою особою.

Необхідно зазначити, що публічна інформація, згідно норм чинного законодавства, це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена у процесі

виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації [2]. Законом передбачено два способи доступу до інформації: 1) активний – надання інформації за запитом; 2) пасивний – обов'язкове її оприлюднення в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах, на інформаційних стендах чи будь-яким іншим способом не пізніше п'яти робочих днів із дня затвердження документа (проекти документів – не пізніше як за двадцять робочих днів до дати їх розгляду).

Обов'язкове оприлюднення інформації на веб-сайтах вивело комунікацію громадян з місцевою владою в територіальних громадах на якісно новий рівень, що сприяло зростанню довіри до влади, відкритості та взаємодії.

Комунікація публічної влади з громадськістю набуває важливого значення саме на рівні ОМС, які є найбільш наближеними до населення. Це дає змогу керівникам територіальних громад, депутатам місцевих рад, виконавчим комітетам ОМС налагоджувати тісний зв'язок із кожним громадянином, який зацікавлений у такій комунікації. Це можуть бути звернення громадян, у тому числі через електронні петиції – формат взаємодії публічної влади з громадськістю, який набув в останні роки високого рівня популярності серед населення. Це можуть бути одноособові або колективні звернення активних мешканців під час проведення громадських слухань з актуальних питань життя громади та багато інших варіантів. Незалежно від форм та видів комунікації, незмінним залишається очікуваний результат для обох сторін комунікативного процесу – це налагодження взаємодії для одержання результату у досягненні спільної мети щодо розвитку територіальної громади, покращення життя мешканців громади.

Для ОМС комунікація та взаємодії з громадськістю дозволяють отримувати інформацію щодо проблем та нагальних питань, які постають перед громадянами, та, як результат, дозволяють своєчасно відреагувати на ці виклики – розробити ефективні рішення, спрямовані на їх усунення проблем та вирішення

поставлених громадою завдань.

В умовах сучасних викликів, високого рівня протидії корупції в органах публічної влади саме активна комунікація з громадськістю дозволяє підвищити рівень прозорості та підзвітності місцевої влади. Сучасні форми комунікації влади з громадськістю передбачають громадянам брати участь у процесі прийняття владою рішень, що робить самих громад більш проінформованими щодо діяльності органів влади. Крім того, завдяки різним формам комунікації громадяни одержують можливість ефективно контролювати діяльність ОМС, наприклад, завдяки механізмам громадського контролю.

Враховуючи величезний вплив інформації на комунікацію та взаємодію публічної влади з громадськістю, наголосимо на значенні надання належного обсягу і якості інформації, її своєчасності у напрямку, в першу чергу, від ОМС до громадян (що є особливо актуальним в умовах воєнного стану, коли необхідно вчасно повідомити населення про можливі відключення електропостачання, зміни руху комунального транспорту, дистанційну форму навчання учнів у школі і т. п.), а у другу чергу, від громадськості до органів влади, що має важливе значення у своєчасному вирішенні місцевих проблем.

Зауважимо, що самий працьовитий та високопрофесійний колектив ОМС неспроможний виявити та своєчасно відреагувати на всі проблеми, які мають місце в житті мешканці територіальних громад. Також, інформація від населення дозволяє ОМС виявити недоліки та внести корективи в існуючі програми та проекти розвитку громади, що позитивно позначиться на ефективному використанні коштів місцевого бюджету.

Список використаних джерел:

1. Мазур В. Г. Комунікації як механізм взаємодії державних органів влади та громадськості на регіональному рівні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 8. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=313>

2. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI; редакція 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#top>

Денис Русланович Чут,
*магістрант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету*

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ

За останні роки Україна досягла значних результатів у розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та активно впроваджувала їх у діяльність органів публічної влади. У комплексі результатом впровадження стала поява електронного урядування як способу організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж, сегментів глобальної інформаційної мережі. Це дозволило внести принципові зміни в організацію роботи органів публічної влади та значно спростити доступ до інформації та адміністративних послуг з боку громадян, юридичних осіб, громадських організацій. Мільйони українських громадян відчують результати такої роботи, наприклад, користуючись Єдиним порталом державних послуг Дія.

Згідно з положеннями Концепції розвитку електронного урядування в Україні, яка була прийнята у 2017 році, електронне урядування – це форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [1].

Електронне урядування як форма (у деяких науковців зустрічаємо тлумачення «спосіб») організації управління, основним компонентом якого є електронний уряд – єдина інфраструктура міжвідомчої інформатизованої взаємодії. Крім електронного уряду (е-уряд) в Україні успішно реалізовано такі складові електронного урядування, як е-медицина, е-освіта, е-банк та багато інших.

Щодо е-уряду як епіцентру електронного урядування, то науковці виділяють наступні рівні його реалізації:

– G2C (*government to citizens*) – це організація зворотного зв'язку з громадянами, тобто взаємодія за напрямом «уряд – громадяни»;

– G2E (*government to employees*) – це відносини, що виникають між владою (урядом) та посадовцями, тобто взаємодія за напрямом «уряд – посадовець»;

– G2B (*government to business*) – це відносини державних органів і бізнесу, тобто взаємодія за напрямом «уряд – бізнес»;

– G2G (*government to government*) – це організація відносин та взаємодії в середині урядових (владних) організацій як між собою, так і кожної окремої організації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, тобто взаємодія за напрямом «уряд – уряду». Утворена єдина комплексна інформаційна система покликана забезпечити виконання наступних завдань: 1) керування роботою державного апарату; 2) координація діяльності регіональних управлінь і територіальних підрозділів державних органів влади; 3) ведення внутрішнього діловодства [2].

Наведений вище поділ на рівні е-уряду є найбільш розповсюдженим, але не є вичерпним. У частині виявлення всіх його рівнів та усвідомлення їх впливу на розвиток суспільства в цілому продовжуються наукові розвідки. Зокрема, ще виокремлюють рівень G2N (*government to non-governmental organization*), який визначає взаємодію органів публічної влади та громадянських організацій всіх напрямів та сфер діяльності (правозахисних, охорони навколишнього середовища, захисту безпритульних тварин, підтримки осіб похилого віку, професійних асоціацій тощо). У кінцевому рахунку взаємодія з громадськими організаціями передбачає побудову електронного інформаційного суспільства (*e-society*). Метою електронного суспільства є «взаємодія за межами уряду, яка розвиває громади, державне партнерство і громадянське суспільство. Основами для досягнення є відкритий доступ до урядової інформації для всіх учасників обміну інформацією» [3, с. 30-31].

Рівень реалізації е-уряду G2N передбачає суттєве зростання різноманітних

громадських організацій, які у взаємодії з органами публічної влади впливатимуть на підвищення життєвого рівня суспільства, сприятимуть вирішенню нагальних потреб громадян. Прикладом такої миттєвої реакції суспільства на історичні виклики стала поява у стислі строки значної кількості волонтерських організацій, які з'явилися після російського повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року. Окремі волонтери та утворені ними організації спрямували свою діяльність на допомогу українським військовим, внутрішньо переміщеним громадянам, на підтримку домашніх тварин, які залишилися у населених пунктах, що межують з лінією бойових дій.

Враховуючи темпи розвитку громадянського суспільства в Україні, урізноманітнення напрямів діяльності громадських організацій, формування е-суспільства перетворюється на актуальну складову системи електронного урядування.

У ряді зарубіжних країн, де розвиток інститутів громадянського суспільства знаходиться на високому рівні, виокремлюють і такий рівень реалізації електронного уряду, як G2I (*government to international organizations*), який відображає взаємодію у напрямі «уряд – міжнародні організації», а також є варіанти розуміння такої взаємодії не лише з міжнародними організаціями, але й з іноземними державами.

Справедливо буде стверджувати, що незалежно від появи нових рівнів реалізації е-уряду, магістральним буде залишатися напрямок покращення життя громадян, доступності всіх зацікавлених осіб до інформації від органів публічної влади, посилення прозорості роботи сфери публічного управління.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250287124>

2. Жекало Г. І., Заяць М. Я., Вакун О.В. Сутність та зміст електронного урядування: концептуальний вимір. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 8. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/54.pdf

3. Погребняк І. Є. Електронний уряд (e-government) і електронне урядування (e-governance): поняття та принципи функціонування. *Право та інновації*. 2014. № 3 (7). С. 26-35.

За достовірність викладених даних відповідальність несуть
автори.

При передрукуванні посилання на збірник є обов'язковим.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Збірник розміщено на офіційному сайті

Полтавського державного аграрного університету